

Grafická úprava dokumentů

- norma ČSN 01 6910
Úprava dokumentů zpracovaných textovými editory
- psaní interpunkce
- tři tečky (výpustka)
- lomítko
- apostrof
- paragraf

Grafická úprava dokumentů

- kalendářní data
- jednotky a čísla, řadové číslovky
- nevhodná zalomení na konci řádku
- zkratky
- tituly

Psaní interpunkce

- za interpunkčním znaménkem – mezera
- před interpunkčním znaménkem NE
- více interpunkčních znamének za sebou – bez mezery mezi nimi

Psaní interpunkce

- tečka
 - nedělá se za nadpisem
 - na konci věty se nedělají dvě tečky (za zkratkou)
 - není na konci odrážek (nejde-li o věty)
 - viz – nejde o zkratku
 - mezera se nepíše za tečkou (čárkou):
 - časové údaje
 - adresy webových stránek
 - mezi čísla u číslování nadpisů

Psaní interpunkce

- dvojtečka
 - stejná pravidla jako pro tečku
 - výjimky
 - matematický výraz ($12 : 2 = 6$)
 - výsledek utkání (2:3), ale poměr (3 : 4)
 - výsledný čas (1:8:31,17)
- uvozovky
 - uvozovky dole
 - malé devítky: „ (Alt + 0132), před nimi mezera, za nimi ne
 - uvozovky nahoře
 - malé šestky: “ (Alt + 0147), za nimi mezera, před nimi ne

Psaní interpunkce

- závorky (stejná pravidla jako pro uvozovky)
 - před počáteční závorkou se mezera dělá
 - za počáteční závorkou ne
 - před koncovou závorkou se mezera nedělá
 - za koncovou závorkou ano
 - výjimka
 - alternativa: zpracoval(a)

Psaní interpunkce

- spojovník (-)
 - spojuje dvě slova (slova s částicí -li)
 - je umístěn na klávesnici
 - je krátký
 - píše se vždy bez mezer před a za
 - na konci řádku použít nezlomitelné rozdělení (v MS Word nesprávně pevná pomlčka)
 - používá se k dělení slov
 - příklady: je-li, n-tice, ISBN 978-80-87106-43-3

Psaní interpunkce

- pomlčka (–)
 - je delší než spojovník
 - na klávesnici není (Alt + 0150)
 - automaticky se vytvoří ze spojovníku → správné nastavení automatických oprav
 - píše se s mezerami před a za pomlčkou
 - pro oddělení částí vět (Čistota – půl zdraví.)
 - výjimky
 - pomlčka bez mezer před a za pomlčkou: rozsah, ve smyslu od–do nebo až (pondělí–pátek, 4–5 hodin)

Další členicí znaménka

- tři tečky
 - je to jeden znak (Ctrl + tečka nebo Alt + 0133)
 - nevkládá se za něj další tečka na konci věty
 - příklady:
 - výčet: zrak, sluch, čich, ...
 - náhrada vypuštěného textu: zklidni se nebo...
- lomítko
 - alternativa: pán/paní
 - fyzikální jednotky: km/h
 - u víceslovných – mezera před a za lomítkem (koukni se / koukněte se)

Další členicí znaménka

- apostrof ['] (ALT + 0146)
 - přisazuje se těsně ke slovu, uprostřed slova bez mezer
 - v češtině – nejméně používané interpunkční znaménko, naznačuje vypuštění hlásky
 - často v cizích jazycích, např.: d'Artagnan, l'Humanité, viola d'amour
- paragraf [§]
 - pevná mezera mezi značkou a číslem
 - na začátku věty slovem

Kalendářní data

- za tečkami se dělají mezery (nejlépe pevné: Ctrl + Shift + mezera, Alt + 0160)
 - 13. března 2010
 - 13. 3. 2010
 - ve formulářích: 01.02.2011, 2012-03-13
 - rozsah: 1826–1886
 - výjimka u rozsahu:
7. 3. 1823 – 12. 12. 1886

Značky, čísla

- číslo se od jednotky odděluje pevnou mezerou (Ctrl + Shift + mezera, Alt + 0160)
- jednotka jako horní index – připojuje se bez mezery (12°)
- 33krát se přepisuje 33× (Alt + 0215)
- +5 °C, -5 °C (minus: 2212, Alt + x)
- příslovce, přídavné jméno pomocí čísla a jednotky:
 - 10m, 10metrový (desetimetrový)
 - 20%, 20procentní (dvacetiprocentní)

Čísła

- oddělení tisíců pomocí pevné mezery
- desetinná čárka (ne tečka)
- na konci řádku nesmí být číslo rozděleno
- telefonní čísla s mezerou mezi trojčísly
- římské číslice – řazení na levou svislici:
 - I. Úvod do problematiky
 - II. Rozbor situace

Čísla

- číslem by neměla začínat věta
 - Dne 13. března...
- měna
 - správně: cena 15 Kč
 - v běžném textu: nevhodné použít pomlčku (500,—)
 - špatně: stojí 25,— Kč; zaplatil 120;
bere 12,345,-

Zkratky

- pozor na vynechání mezery: př. n. l., a. s., s. r. o.
- pozor na tyto zkratky v registrovaném jménu firmy
- použití pevné mezery
- iniciálové zkratky – počáteční písmena slov názvu: verzálkami, uvnitř bez mezer a teček (OSN, TUL)

Pevná mezera

- Ctrl + Shift + mezera, Alt + 0160
 - odstranění jednopísmenných předložek a spojek z konce řádku
 - nevhodná zalomení na konci řádku (datum, titul a jméno, řadová číslovka následovaná slovem)
- automatické nastavení
 - Word – mezery po k, s, v a z pevnými mezerami
 - Writer – doinstalování balíčku vlnka, TypoJTB

Tituly

- akademické tituly
 - před jménem (Bc., Mgr., Ing., MUDr.)
- akademicko-vědecké tituly
 - za jménem (Ph.D., Th.D.), oddělené čárkou
 - před jménem Dr. (udělovaný krátce po roce 1990)
- vědecko-pedagogické tituly
 - doc., prof. – malé písmeno
- za jménem: DiS., MBA

Internetové adresy

- není vhodné dělit na více řádků
- pokud je to nutné: dělení nejlépe v místě interpunkčních znamének
- v psaném textu by neměly být jako hypertextové odkazy (modré a podtržené)

Odkazy

- jazyková příručka
 - <http://prirucka.ujc.cas.cz/>
- ascii tabulka
 - <http://physics.ujep.cz/~mmaly/vyuka/oporaPrgB/002.html>

Nástroje

- Kontrola pravopisu a gramatiky
- Počet slov
- Automatické opravy → Nastavení automatických oprav
 - Nahradit, Výjimky
 - Možnosti
 - Místní možnosti
 - Dokončování slov

Základní menu – Vložit

- zalomení stránky (CTRL + Enter)
- další zalomení → ruční zalomení
- speciální znak
- formátovací značka (nezlomitelná mezera, nezlomitelný spojovník)

Ruční zalomení

➤ řádku

- použití např. u číslovaných seznamů, když chceme ukončit řádek dříve a nechceme na dalším řádku zobrazit odrážku (číslo) – použít zarovnání vlevo

➤ sloupce

- použití při ukončení sloupce dříve, než je zalomen automaticky

➤ stránky

- použití při ukončení stránky dříve, než je ukončena automaticky
- použití při vytvoření nové stránky

Formátovací značka

- nezlomitelná mezera
 - odstranění jednopísmenné předložky z konce řádku
- nezlomitelný spojovník
 - použití v případě rozdělení dvou slov spojených spojovníkem na dva řádky

Nejčastější chyby

- použití spojovníku místo pomlčky
- použití anglických uvozovek místo českých
- neodstraněné nebo špatně odstraněné jednopísmenné výrazy z konců řádků
- nesprávné použití ručního zalomení řádku
- chybějící mezera za interpunkčními znaménky a mezi číslem a jednotkou
- používání prázdných odstavců (prázdných řádků)

Doporučený postup při opravě

- vyhledání a odstranění prázdných řádků
- vyhledání a odstranění dvou a více mezer
- odstranění jednopísmenných výrazů z konců řádků
- nalezení a opravení závorek, uvozovek, dvojteček, spojovníků, pomlček
- vizuálně projít čísla, popř. opravit (data, jednotky, řadové číslovky apod.)
- text pročíst